

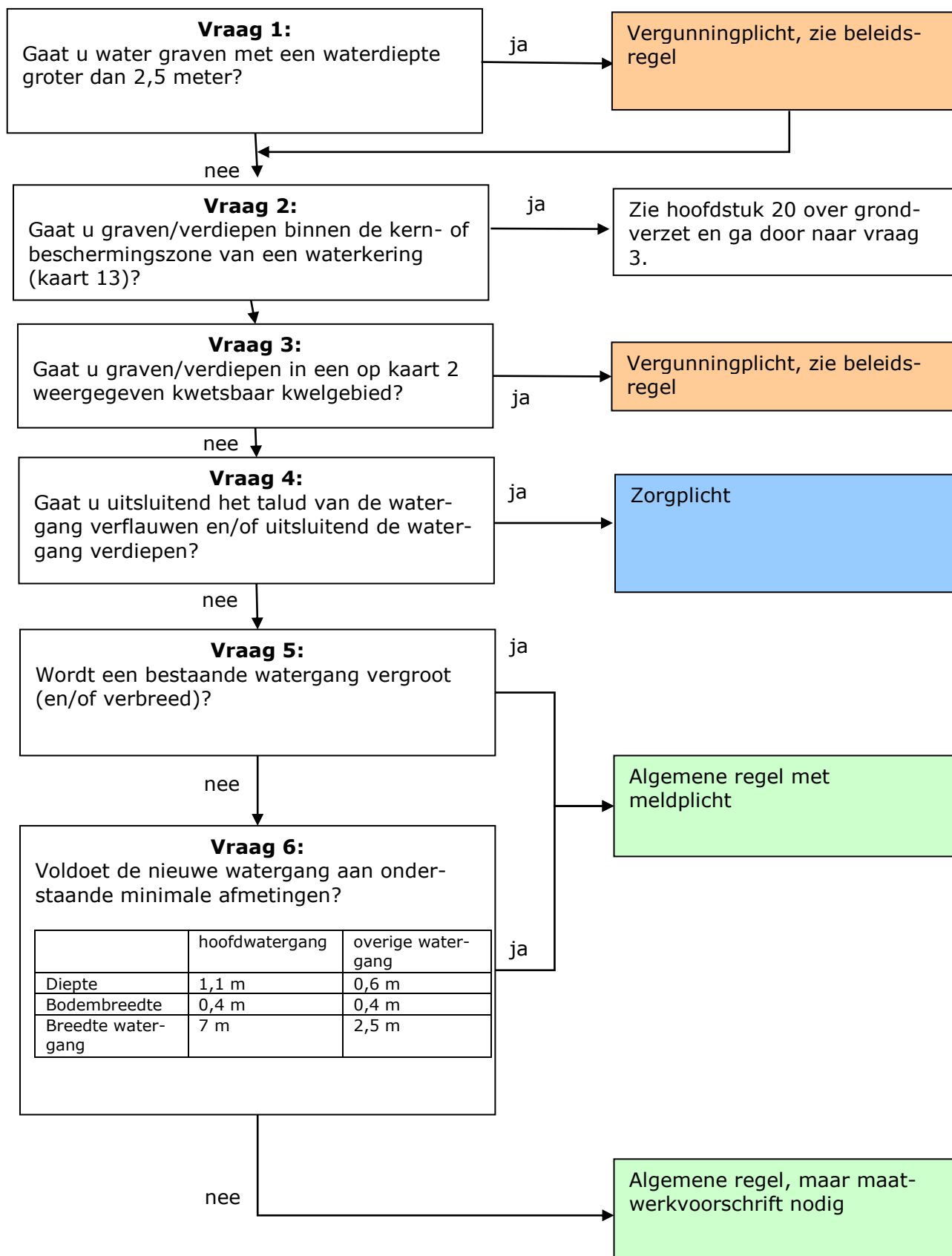
5 Graven van oppervlaktewater

5.1 Inleiding

Onder graven van oppervlaktewater verstaat Rijnland alle activiteiten waardoor de hoeveelheid water toeneemt. Voorbeelden van het graven van water zijn:

- verbreden van een bestaande watergang;
- verdiepen van een bestaande watergang;
- verflauwen van een talud;
- maken van een nieuwe watergang.

5.2 Algemene motivering

Toelichting vraag 1

Het betreft hier het graven van water met een waterdiepte van meer dan 2,5 meter beneden de waterspiegel. Bij het graven van diepe (zandwin)plassen zijn er risico's op het veranderen van kwel- en infiltratiesituaties in de omgeving en het vermengen van grondwater met een verschillende samenstelling. Van belang is ook dat het talud van een diepe plas zo wordt uitgevoerd, dat er voldoende stabiliteit is en diepe plassen in de buurt van een waterkering vormen hiermee een specifiek risico. Bovengenoemde aspecten vereisen bij de aanleg van diepe (zandwin)plassen een maatwerkafweging.

Toelichting vraag 2

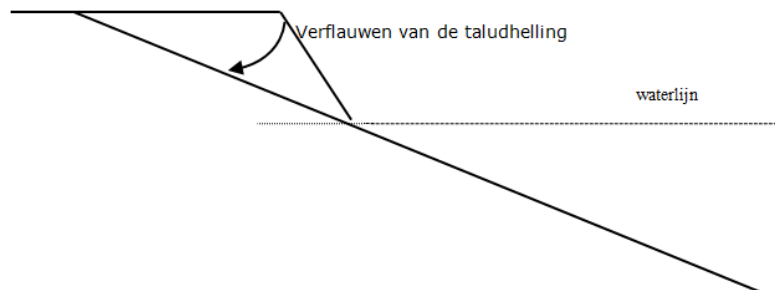
In sommige gevallen kan binnen de kern- of beschermingszone van een waterkering oppervlaktewater worden gegraven of verdiept. Wanneer dit gebeurt, kan dit invloed hebben op de stabiliteit van de waterkering. Daarom moet naast dit hoofdstuk over graven van nieuw oppervlaktewater ook hoofdstuk 20 over grondverzet (waaronder grondverzet bij waterkeringen) worden geraadpleegd.

Toelichting vraag 3

Het graven of verdiepen van oppervlaktewater in kwetsbare kwelgebieden vereist maatwerk. In gebieden met sterke (zilte) kwel kan het graven in de bodem tot gevolg hebben dat de (zilte) kwel toeneemt, waardoor de waterkwaliteit mogelijk afneemt en/of de waterbalans verstoord raakt. Ook kan het graven van water leiden tot het risico op het opbarsten van de (water)bodem. Daarom is het bij de aanlegdiepte van oppervlaktewateren in kwelgevoelige gebieden nodig om te kijken naar opbarstveiligheid. In deze gebieden is het bijvoorbeeld niet mogelijk om oppervlaktewateren aan te leggen met grotere bodembreedtes of bodemdieptes.

Toelichting vraag 4

Wanneer het te graven oppervlaktewater slechts bestaat uit het verflauwen van een bestaand talud, moet worden voldaan aan de randvoorwaarden van de algemene zorgplicht. Dit zelfde geldt wanneer een bestaande watergang wordt verdiept. In alle andere gevallen zijn in verband met de aan- en afvoercapaciteit in de watergang en het onderhoud van de watergang, concrete voorschriften nodig. Daarom geldt voor deze laatstgenoemde gevallen een algemene regel.

AFBEELDING 5.1 VERFLAUWEN VAN HET TALUD

Toelichting vraag 5

Voor het vergroten van een bestaande watergang volstaat een algemene regel. Wanneer er geen verplichting is tot het graven van water – het water wordt dus vrijwillig gegraven – zijn er geen inhoudelijke voorwaarden in deze algemene regel opgenomen. Wel moet het graven worden gemeld.

Toelichting vraag 6

Bij de aanleg van een nieuwe watergang is het belangrijk dat de watergang goed kan worden onderhouden en dat deze watergang voldoende water kan aan- en afvoeren. Wanneer wordt voldaan aan de minimale afmetingen, zijn deze belangen geborgd. In deze gevallen kan dus worden volstaan met een algemene regel. Wanneer de nieuwe watergangen kleiner dan de minimale afmetingen worden, moet individueel worden beoordeeld of deze kleinere watergangen toelaatbaar zijn. Het college kan via maatwerk toestaan dat een watergang kleiner wordt. Voordat deze kleinere watergang wordt gegraven, moet dit maatwerkvoorschrift zijn verleend.

5.3 Algemene regel

Artikel 1: Reikwijdte van deze algemene regel

Deze algemene regel is van toepassing op het graven van oppervlaktewater, wanneer:

- a. het oppervlaktewater niet wordt aangelegd in een op kaart 2 weergegeven kwetsbaar kwelgebied, en;
- b. het graven niet alleen het verflauwen van een talud en/of het verdiepen van een bestaande watergang betreft.

Artikel 2: Nieuwe watergang

- a. Wanneer een nieuwe overige watergang wordt gegraven, moet deze watergang aan de volgende afmetingen voldoen:
 1. aanlegdiepte minimaal 0,60 meter;
 2. breedte waterbodem minimaal 0,40 meter;
 3. breedte watergang op de waterspiegel bij winterpeil minimaal 2,50 meter.
- b. Wanneer een nieuwe hoofdwatgang wordt gegraven, moet deze watergang aan de volgende afmetingen voldoen:
 1. aanlegdiepte minimaal 1,10 meter;
 2. breedte waterbodem minimaal 0,40 meter;
 3. breedte watergang op de waterspiegel bij winterpeil minimaal 7 meter.

Artikel 3: Uitvoering compensatieverplichting

Wanneer een bestaande watergang wordt verbreed om te voldoen aan de compensatieplicht op basis van hoofdstuk 3 over dempingen of hoofdstuk 11 over toename van verhard oppervlak, moet deze verbreding gemeten uit de oeverlijn minimaal 0,50 meter bedragen.

Artikel 4: Mogelijkheden voor maatwerk

- a. Het college kan bij maatwerkvoorschrift afwijken van de in artikel 2, sub a en b, voorgeschreven minimale afmetingen van de nieuwe watergang en een kleinere afmeting voorschrijven, wanneer:
 1. de aan- en afvoer van water door deze nieuwe watergang niet wordt belemmerd, en;
 2. onderhoud aan de nieuwe watergang mogelijk is.
- b. Het college kan bij maatwerkvoorschrift afwijken van de in artikel 2, sub b, voorgeschreven minimale afmetingen van de nieuwe hoofdwatgang en een grotere afmeting voorschrijven, wanneer dit noodzakelijk is voor de aan- en afvoer van water door deze nieuwe watergang.

Artikel 5: Meldplicht

- a. Het graven van oppervlaktewater moet uiterlijk twee weken voor aanvang van de uitvoering bij het bestuur worden gemeld.
- b. De melding kan schriftelijk dan wel digitaal worden gedaan.
- c. Bij de melding wordt de volgende informatie verschaft:
 1. naam en adres van degene die de werkzaamheden uitvoert of laat uitvoeren, en;
 2. adres of locatie waar het water wordt gegraven, en;
 3. de verwachte start- en einddatum van de werkzaamheden, en;
 4. een dwarsprofiel van de te (ver)graven watergang met daarop aangegeven de breedte van de watergang op de waterspiegel in de oude en nieuwe situatie, en;
 5. een situatietekening, op schaal van minimaal 1:2000, die minimaal de locatie van het te graven wateroppervlak met de exacte begrenzing, evenals een berekening van het aantal vierkante meter te graven water, bevat.

Toelichting artikel 1: Reikwijdte van deze algemene regel

Deze algemene regel heeft betrekking op het graven van oppervlaktewater, wanneer dit water niet wordt gegraven in een kwetsbaar kwelgevoelig gebied en wanneer het niet gaat om het verflauwen van een talud. Aan deze handeling zijn op grond van artikel 3.2, lid 1 en lid 2, sub c van de keur voorwaarden verbonden. In deze algemene regel zijn deze voorwaarden opgenomen.

Toelichting artikel 2: Nieuwe watergang

Om voldoende water door een watergang aan en af te voeren en deze watergang te kunnen onderhouden, is het belangrijk dat een nieuwe watergang aan minimale afmetingen voldoet. Deze afmetingen zijn in dit artikel voorgeschreven. Hierbij geldt dat in verband met de belangrijke functie van een hoofdwatgang, deze aan grotere afmetingen moet voldoen. Let op: in sommige gevallen is het door de lokale bodemsamenstelling (bijvoorbeeld loopzand) niet mogelijk om deze afmetingen te realiseren. In deze gevallen kan via maatwerk (artikel 4) een andere afmeting worden toegestaan.

Toelichting artikel 3: Uitvoering compensatieverplichting

In theorie zou 10 vierkante meter kunnen worden gecompenseerd door een watergang over een lengte van 1 kilometer met 1 centimeter te verbreden. In de praktijk is dit niet te controleren. Daarom wordt voorgeschreven dat een eventuele verbreding minimaal 50 centimeter moet zijn.

Toelichting artikel 4: Mogelijkheden voor maatwerk

Kleinere afmeting (a)

In sommige gevallen kan een kleinere watergang volstaan om de aan- en afvoer van water en het onderhoud van de watergang te borgen. In deze gevallen kan van het maatwerkvoorschrift gebruikgemaakt worden. In het maatwerkvoorschrift worden nieuwe minimale afmetingen vastgesteld.

Grotere afmeting hoofdwatgang (b)

In sommige gevallen volstaan de in artikel 2, sub b, voorgeschreven afmetingen voor een nieuwe hoofdwatgang niet. In deze gevallen kan Rijnland via maatwerk afdwingen dat een nieuwe hoofdwatgang aan grotere afmetingen moet voldoen.

Toelichting artikel 5: Meldplicht

Het graven van oppervlaktewater dient te worden gemeld, omdat dit een wijziging in het watersysteem behelst, die moet worden geregistreerd in de legger van Rijnland.

5.4 Beleidsregel

Artikel 1: Reikwijdte van deze beleidsregel

Deze beleidsregel is van toepassing op:

- a. het graven van oppervlaktewater met een waterdiepte groter dan 2,5 meter;
- b. het graven van oppervlaktewater in de op kaart 2 weergegeven kwetsbare kwelgebieden, waaronder ook begrepen wordt het verflauwen van het talud.

Artikel 2: Toetsing kwel

Het graven van oppervlaktewater is toegestaan, wanneer:

- a. het graven geen toename in zilte kwel veroorzaakt, en
- b. een toename in kwel de waterbalans niet verstoort, en
- c. de waterbodem niet opbarst.

Artikel 3: Toetsing nieuwe watergang

Het graven van een nieuwe watergang is toegestaan, wanneer:

- a. de aan- en afvoer van water door deze nieuwe watergang voldoende wordt geborgd, en
- b. onderhoud aan een nieuwe hoofdwatergang mogelijk is.

Artikel 4: Eisen in de vergunning

In de vergunning worden, indien van toepassing, in ieder geval eisen gesteld met betrekking tot:

- a. de locatie van het te graven water, en
- b. de afmetingen van het te graven water en.
- c. het vooraf in beeld brengen van de effecten (grondwaterstanden en -stijghoogten, grondwaterstroming, waterkwaliteit) op de omgeving en specifiek de effecten op waterkeringen.
- d: de uitvoering van het talud met het oog op de stabiliteit ervan.

Toelichting artikel 1: Reikwijdte van deze beleidsregel

Deze beleidsregel is van toepassing op het graven van water in een kwetsbaar kwelgebied. Deze handeling is op grond van artikel 3.3, lid 1, sub d van de keur zonder vergunning verboden. In deze beleidsregel is aangegeven hoe Rijnland de aanvraag om een vergunning zal toetsen en welke eisen in de vergunning worden opgenomen.

Deze beleidsregel is tevens van toepassing op het graven van open water met een waterdiepte groter dan 2,5 meter, in ons hele beheergebied.

Toelichting artikel 2: Toetsing kwel

Graven van water in een kwetsbaar kwelgebied kan negatieve gevolgen voor de waterhuishouding hebben. Zo kan het graven een toename aan (zilte) kwel veroorzaken. Een eventuele toename aan zilte kwel kan een verslechtering van de waterkwaliteit veroorzaken. Verder kan de toename aan kwel de waterbalans verstoren, waardoor er extra water uit het gebied moet worden afgevoerd. Tot slot kan het graven van water leiden tot het opbarsten van de waterbodem. Slechts wanneer deze effecten niet optreden, kan de vergunning worden verleend.

Toelichting artikel 3: Toetsing nieuwe watergang

Een watergang krijgt (veelal) een functie in de aan- of afvoer van water. Het is daarom belangrijk dat deze watergang voldoende groot is om het water aan en af te voeren en de watergang te kunnen onderhouden.

Toelichting artikel 4: Eisen in de vergunning

Locatie (a)

De toelaatbaarheid van het te graven water wordt per situatie beoordeeld. De locatie waar het water wordt gegraven is potentieel van groot belang voor de uitkomst van deze beoordeling. Het daarom belangrijk dat het water wordt gegraven op de locatie waarvoor de toelaatbaarheid is beoordeeld.

Afmetingen (b)

De afmetingen van een watergang zijn belangrijk. Zo zijn bodembreedte en diepte van belang voor het al dan niet ontstaan van kwel en het opbarsten van de waterbodem. Daarnaast zijn bodembreedte, diepte en breedte van de watergang van belang voor de aan- en afvoercapaciteit van de watergang.

Effecten (c)

Diepe (zandwin)plassen kunnen de grondwaterstroming beïnvloeden en de grondwaterkwaliteit doen veranderen. Daarom moeten vooraf de effecten van het graven van een diepe (zandwin)plas in beeld worden gebracht. Specifiek aandachtspunt is daarbij het effect op eventueel in de nabijheid aanwezige waterkeringen, met het oog op de stabiliteit van deze keringen.

Stabiliteit talud (d)

Zeker bij diepere waterpartijen is het van belang dat het talud met voldoende stabiliteit aangelegd wordt om afschuiving van oevers te voorkomen. In de vergunning kunnen hiertoe specifieke voorwaarden worden opgenomen.